Republica Moldova
or. Călărași, str. Alexandru cel Bun, 153

Dosarul nr. 2-1808/2023
PIGD nr. 2-22080283-48-2-07062022

H O T Ă R Â R E

în numele Legii

Dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat în ședință de judecată publică în data de **19 septembrie 2023, în Republica Moldova, or. Călărași, str. Alexandru cel Bun, 153;**

În conformitate cu art. 236 alin. (5) lit. b) CPC, deoarece participanţii la proces au depus cerere de apel, hotărârea este **întocmită integral în termen de 45 de zile <u>lucrătoare</u>** calculate începând cu data recepționării materialelor cauzei civile

19 septembrie 2023 or. Călărași

Judecătoria Strășeni
sediul Călărași
Instanța de judecată compusă din:
În conformitate cu art. 46 alin. (1) CPC, instanța de judecată compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul, Elena Bolocan,
Grefierul, Cristina Gavrilița,

<u>Cu participarea</u> reprezentantului reclamantului, avocatul Andrei Cebotari,
<u>În lipsa</u> pârâților, în conformitate cu art. 100, 102, 108 și art. 206 alin. (3) Cod de procedură civilă al RM, fiind respectată procedura legală de citare, nu au informat despre motivele neprezentării sale, nu a solicitat amânarea ședinței de judecată, având în vedere termenul rezonabil acordat, până la și după redistribuirea cauzei, pentru a se apăra în proces, întru respectarea termenului de judecare a cauzei în temeiul art. 192 CPC,

Examinând **în ședință publică în limba de stat în procedură generală cauza civilă** intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Chiriac Liudmila împotriva Publicației Periodice „Munca Pașnică” și Tulbur Ștefan privind apărarea onoarei și demnității profesionale și alte pretenții conexe, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, –

În temeiul art. 192 CP, termenul de judecare a cauzei a fost determinat de acțiunile întreprinse în vederea comunicării acțiunii civile, acordării termenului rezonabil părților pentru a se apăra și a prezenta probe în apărarea sa.

C o n s t a t ă:

<u>I. Partea descriptivă –</u> întocmită în conformitate cu art. 241 alin. (2) și (4) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova (în continuare ”CPC”):

Acţiunea civilă – În data de 06 iunie 2022 Chiriac Liudmila s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva Publicației Periodice „Munca Pașnică” și Tulbur Ștefan și Tudose Vasile privind constatarea ca fiind falsă şi denigratoare informaţia publicată la data de 21 aprilie 2022 în articolul

denumit „Cimitire Părăsite” în Ediţia cu nr.5 al Publicaţiei Periodice „Munca Paşnică” la pagina nr.4 a Publicaţiei, obligarea pârâtului să fie dezminţită informaţia apărută la pagina nr. 4 a Ediţiei nr.5 a Publicaţiei Periodice Ziarul „Munca Paşnică” în următoarea Ediţia a ziarului nominalizat, tot la pag. 4 cu următorul conţinut:

-„Publicaţia periodică ziarul „Munca Paşnică ”dezminte afirmaţia precum că situaţia din cimitirele din Străşeni a devenit dezastruoasă după ce responsabilă de ele a devenit Chiriac Liudmila. fiind o afirmaţie falsă şi făcută fără substrat factologic”;

- „Publicaţia periodică ziarul ”Munca Paşnică” dezminte afirmaţia precum că Liudmila Chiriac efectuează comercializarea bronurilor viitoarelor morminte fiind o afirmaţie falsă şi făcută fără substrat factologic ”

- „Publicaţia periodică ziarul „Munca Paşnică” dezminte afirmaţia precum că Liudmila Chiriac mai deţine o funcţie (secretă) de reeltor, fiind o afirmaţie falsă şi făcută fără substrat factologic”

- „Publicaţia periodică ziarul „Munca Paşnică” îşi cere scuze de la doamna Liudmila Chiriac pentru informaţiile false, defăimătoare, judecăţile de valoare, judecăţile de valoare fără substrat factologic, informaţii despre viaţa familială şi familie precum şi poza caricaturizată a doamnei Liudmila Chiriac, toate publicate la pagina nr.4 al Ediţiei nr.4 din 21.04.2022 al Publicaţiei Periodice ’’Munca Paşnică”

În același timp, pretinde încasarea solidară din contul pârâţilor în contul reclamantei a sumei de 100 000 (o sută mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, a sumei de 8 000 (opt mii) lei cu titlu de cheltuieli pentru asistenţă juridică și încasarea sumei de 3250 (trei mii două sute cincizeci) lei cu titlu de cheltuieli pentru taxa de stat.

În **motivarea cererii de chemare în judecată**, reclamantul invocă că, în fapt, la data de 21 aprilie 2022 (joi) în ediţia cu nr.5 al Publicaţiei Periodice "Munca Paşnică” a fost publicat la pagina nr.4 al Publicației Periodice „Munca Paşnică” un articol denumit „Cimitire Părăsite”, semnat de către Vasile Tudose, corespondent special. Articolul nominalizat are două imagini grafice, în primul, din partea de sus fiind reprezentată Chiriac Liudmiîa într-o ipostază caricaturizată, pe fonul unei cruci funerare din cimitir, fiind expusă într-o ipostază jenantă ce îi lezează demnitatea.

Studiind conţinutul articolului a constatat că de către Publicaţia Periodică „Munca Paşnică” la adresa lui Chiriac Ludmila au fost făcute un şir de afirmaţii defăimătoare, false, judecăţi de valoare fără substrat factologic, informaţii despre viaţa familială a acesteia și anume: -Ba mai mult situaţia a devenit si mai dezastruoasă după ce responsabilă de ele(cimitirele) a devenit Chiriac Liudmila, un cinovnic al gospodăriei comunale Strășeni"; -"Da aceasta puţin ce o deranjează pe Liudmila Chiriac. Nu scapă din vedere însă, comercializarea bronurilor viitoarelor morminte. Spune lumea că ele costă bani bunisori, dar unde se duc ştie numai doamna Chiriac. Ştim din start replica Liudmilei Chiriac: Nu-s parale "; -”Lipseşte doar spirit gospodăresc, de conducere, calităţi ce doamna Liudmila Chiriac nu le are. Se apropie paștele Blajinelor, și neapărat unul din cimitire va fi vizitat și de Liudmila Chiriac. Credeţi că va roşi cînd se va pomeni aici...? " ; -"Apropo în prezent se duce lupta pentru funcţia de director a gospodăriei comunale, unde candidează și d. Chiriac. Se îngrozesc chiar și unii consilieri: Chiar de devine cap a

acestei instituţii, apoi e greu de imaginat în ce stare se va pomeni oraşul nostru"; - Mai spun lucrătorii gospodăriei comunale, că Liudmila Chiriac, mai deţine o funcţie (secretă) reeltor. Cumpără și vinde obiecte imobiliare. E cu mult mai bănos ca nişte cimitire ".

Menționează că, în sensul art.2 al Legii nr.64 din 23.04.2010 prin defăimare se înţelege - răspîndire a informaţiei false care lezează onoarea, demnitatea şi/sau reputaţia profesională a persoanei; în sensul art.2 al Legii nr.64 din 23.04.2010 prin răspîndire a informaţiei se înţelege - proces de transmitere a informaţiei către alte persoane (cel puţin către o persoană, exceptînd persoana lezată); în sensul art.2 al Legii nr.64 din 23.04.2010 prin Informaţie se înţelege - "orice expunere de fapt, opinie sau idee sub formă de text, sunet şi/sau imagine; în sensul art.2 al Legii nr.64 din 23.04.2010 prin judecată de valoare se înţelege - "opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea faţă de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit; în sensul art.2 al Legii nr.64 din 23.04.2010 prin judecată de valoare fără substrat factologic suficient se înţelege – "judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată pînă la falsitate".

Astfel, de către Publicaţia Periodică Ziarul "Munca Paşnică" au fost făcute un şir de afirmaţii defăimătoare, false, ce nu corespund realităţii ce au avut drept scop intimidarea şi defăimarea Liudmilei Chiriac, fără a aduce probe sau utilizarea unor tehnici jurnalistice ce nu ar leza demnitatea umană şi profesională a persoanei. Reclamanta respinge cu fermitate acuzaţiile aduse de către pârât şi califică toate cele afirmate drept falsuri şi dezinformări.

Susține că în fond, faptele expuse de către Publicaţia Periodică Ziarul "Munca Paşnică" în ediţia cu nr.5 din 21.04.2022 reprezintă evident fals, ori, reclamanta Chiriac Liudmila nu are nicio atribuţie în domeniul cimitirelor și orice asociere a acesteia cu acest subiect reprezintă dezinformare şi fals. Reclamanta Chiriac Liudmila în prezent deţine funcţia de vice-manager şef, şef al sectorului salubrizare în cadrul Gospodăriei Comunale Străşeni (anexa2), iar începând cu anul 2021 participă activ la implementarea proiectului de extindere a colectării separate a deşeurilor în cadrul companiei "Moldova reciclează deşeuri". La fel, participă la adoptarea strategiei locale de gestionare a deşeurilor în mun.Străşeni.

Astfel, în adresa Redacţiei a Publicaţiei Periodice Ziarul "Munca Paşnică" la data de 27.04.2022 a fost exediată o cerere prealabilă (anexa 3) care la data de 17.05.2022 a fost restituită cu aviz cu menţiunea „Plecat" (anexa4). În paralel, pe poşta electronică a Publicaţiei Periodice Ziarul "Munca Paşnică" la data de 11.05.2022 prin intermediul poştei eletronice - muncapasnica@yahoo.com, afişată în ziar, a fost expediată aceiaşi cerere prealabilă privind soluționarea litigiului pe cale amiabilă.

Afirmă că la data de 12.05.2022 Publicaţia Periodică Ziarul „Munca Paşnică" a remis două răspunsuri prin intermediul poştei electronice cu următorul conţinut: "D. Cebotari! Redacţia gazetei "Munca paşnica" vă propune personal să vizitaţi cimitirele din Straşeni. Speram că vă veţi convinge în ce stare se află ele. Subiectul articolului a fost propus de mai mulţi consilieri municipali și de sugestii a cetăţenilor. Vinovat al dezastrului se face Chiriac Liudmila, un "cinovnic" iresponsabil a ÎM "Gospodăria Comunală Străşeni". Sînteti în drept sa vă adresaţi în

instanţa de judecata. Vă sfătui, nu apărați așa persoane. „PS. Ne sînt foarte bine cunoscute relaţiile "afeorurile" DVS cu Parascan, Chiriac, Scobici, Minascurta. Si nu numai noua...”.

Astfel, consideră că pârâtul cu certitudine a refuzat soluţionarea litigiului pe cale amiabilă, motiv din care reclamanta înaintează respectiva cererea de chemare în judecată.

Argumentează că, suma pe care reclamanta solicită a fi încasată din contul pârâților cu titlu de prejudiciul moral în sumă de 100 000 (o sută mii) lei este justificată, ori, prin publicaţia respectivului articol reputaţia profesională a reclamantei a avut de suferit, fiind asociată de către pârât cu scheme infracţionale legate de gestionarea cimitirelor din mun. Străşeni, aceasta neavând nicio atribuţie în acest sector, reclamanta fiind deseori întrebată de către cetăţeni dacă este adevărată informaţia publicată de către Pârât.

Menționează că reclamanta a fost aleasă în urma alegerilor locale generale din 20.10.2019 în funcţia de consilier municipal Străşeni pe lista Blocului electoral „ACUM Platforma DA şi PAS", astfel fiindu-i prejudiciată şi imaginea sa ca şi consilier municipal.

Conform referinţei nr.216 din 28.04.2022 eliberată de către Primarul mun. Străşeni, Valentina Casian (anexa 6) - ”Chiriac Liudmila realizează competent şi conştiincios atribuţiile de consilier şi secretar al comisiei consultative de specialitate economico - financiară. În exercitarea atribuţiilor de ales local manifestă spirit de iniţiativă, relaţii de colaborare cu funcţionarii primăriei, consilierii municipali, instituţiile publice locale. Este o persoană cu înaltă responsabilitate şi devotament, corectă, onestă, de o înaltă probitate”. La fel, reclamanta este agajată a Instituţiei Publice Gimnaziul "Mihai Viteazul” din mun. Străşeni în funcţia de profesor de biologie, unde este caracterizată doar pozitiv, bucurându-se de stimă şi respect atât în colectivul profesoral, cât şi printre elevi, iar acest articol i-a creat incomodităţi în cadrul exercitării atribuţiilor sale în funcţia de profesor în cadrul Gimnaziului "Mihai Viteazul”.

În ceea ce privește cheltuielile de judecată suportate, argumentează că reclamantul a fost nevoit să-şi angajeze un avocat care să-l reprezinte în cadrul prezentei cauze civile, suportând cheltuieli de reprezentare în sumă de 8 000 (opt mii) lei, respectiv, în temeiul art. 8, 82, 94, 96 Cod de procedură civilă, consideră că este îndreptățită să solicite compensarea tuturor cheltuielilor de judecată suportate.

Procedura de intentare şi judecare a cauzei: În data de 07 iunie 2022 cererea de chemare în judecată a fost repartizată în mod aleatoriu, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, spre examinare judecătorului Judecătoriei Străşeni, sediul Central, Tudor Andronic.

Prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 138/8 din 02 mai 2023, judecătorul Tudor Andronic a fost eliberat din funcția de judecător la Judecătoria Străşeni, în baza art. 25 alin.(1) lit. a) și art. 26 din Legea cu privire la statutul judecătorului.

Astfel, în data de 23 mai 2023 prezenta cauză civilă a fost repartizată repetat, în mod automat și aleatoriu prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor judecătorului Judecătoriei Străşeni, sediul Călărași, Elena Bolocan.

În temeiul încheierii judecătorești emise la 29 mai 2023, a**vând în vedere faptul intentării procesului civil și etapa procesului la care a fost redistribuită cauza,** reieșind din natura juridică a cererii de chemare în judecată depuse, înscrisurile anexate, în conformitate cu art. 185 și art. 186 CPC, conducându-se de prevederile art. 269 – 270 CPC, ținând inclusiv cont de **volumul, natura juridică și complexitatea dosarelor aflate în procedură, precum și aflarea judecătorului în concediu anual de odihnă în perioada 03 iulie 2023 – 31 iulie 2023,** acordat în baza ordinului nr. 109-P din 15 mai 2023**,** judecătorul a dispus a **examina cauza civilă** în **procedură contencioasă generală** și a stabilit pentru părţile în proces **data şedinţei de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare şi se citează/înştiinţează părţile şi alţi participanţi la proces** pentru a se prezenta în ședință de judecată stabilită pentru data **09 august 2023, ora 09:00,** care se va desfășura în incinta Judecătoriei Strășeni, **sala nr. 4, et. I, or. Călărași, str. Alexandru cel Bun, 153.**

Explicând pârâtului și persoanelor atrase în proces că urmează să prezinte **referinţă/aviz în** scris şi documentele care certifică circumstanţele pe care îşi întemeiază obiecţiile, în cazul în care nu recunoaşte cererea de chemare în judecată, **până la data şedinţei de judecată stabilite în prezenta cauză** (a se vedea alineatul I din partea dispozitivă a încheierii), în temeiul art. 60, 61, 118 şi 186 CPC.

Explicând **pîrîtului, după caz, pârâților și persoanelor atrase în proces, că depunerea referinţei/avizului în scris este obligatorie, cu atîtea copii cîţi participanţi la proces sînt,** iar neprezentarea acesteia în termen şi a probelor, va da dreptul instanţei să examineze cauza civilă doar în baza materialelor depuse la dosar. Se aduce la cunoştinţa reclamantului despre obligaţia prezentării în instanţă a originalelor tuturor înscrisurilor pe care îşi întemeiază pretenţiile și a copiilor autentificate în modul stabilit de lege.

Explicând că, **până la începerea dezbaterilor judiciare, participanții la proces sunt în drept să pună în discuție**: *Problema intervenirii în proces a coreclamanţilor, copîrîţilor şi intervenienţilor; *existența cererilor privind amînarea sau eşalonarea plăţii taxei de stat; *dacă reclamantul a prezentat toate probele; *posibilitatea de mediere extrajudiciară sau de a recurge la arbitraj; *problema citării în şedinţă de judecată a martorilor; *existența cererilor de reclamare a probelor; *existența temeiurilor de efectuare a expertizei; *problema introducerii în proces a specialistului sau interpretului, trimiterea delegaţiilor judecătoreşti; *problema asigurării acţiunii; *problema strămutării cauzei la o altă instanță judecătorească; *Primirea cererii de modificare a cererii de chemare în judecată sau, după caz, a cererii reconvenționale, în condițiile art. 60 alin. (2/1) şi (3) sau, respectiv, art. 173 CPC; *existența cererilor participanților la proces privind încetarea procesului sau scoaterea cererii de pe rol; *Existența cererilor privind ridicarea excepției de tardivitate și/sau repunere în termen și alte probleme pasibile de a fi examinate la etapa pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare sub sancțiunea decăderii din dreptul procedural.

Explicând participanților **consecinţele încălcării termenelor de efectuare a actelor de procedură potrivit art. 113 CPC** și anume, **dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului** prevăzut de lege ori stabilit de instanţa judecătorească (judecător).

Referința copârâților: Astfel, fiind acordat termen rezonabil copârâților pentru prezentarea referinței și a probelor pe care își întemeiază obiecțiile/argumentele, în temeiul art. art. 60, 61, 118, 186 CPC în redacția Legii în vigoare la data judecării cauzei civile**,** în termenul acordat inițial și termenul suplimentar acordat până la judecarea cauzei în fond, pârâtul și intervenientul accesoriu nu și-a exercitat acest drept, nu au prezentat instanței referința în scris și/sau probele pe care își întemeiază obiecțiile/argumentele.

În data de 05 septembrie 2023 reprezentantul reclamantei, avocatul Cebotari Andrei, a depus cerere de concretizare a acțiunii civile.

Menționează că, ulterior depunerii cererii de chemare în judecată, au apărut dubii referitor la numele și identitatea pârâtului indicat a fi Tudose Vasile, care de fapt ar putea fi un pseudonim. Astfel reprezentantul reclamantei a interpelat Agenția Servicii Publice în vederea identificării persoanei pe nume Tudose Vasile, iar prin răspunsul instituției menționate la interpelare se menționează că persoana pe nume Tudos Vasile Ivan a .n. 20.05.1936, la 27.10.2018, a fost radiată de la evidență în legătură cu decesul acesteia.

Astfel reieșind din faptul că persoana pe nume Tudos Vasile, ce figurează în calitate de autor al articolului este decedată, reclamantul și-a concretizat acțiunea civilă în continuare, înaintând pretențiile sale împotriva Publicației Periodice „Munca Pașnică” și Tulbur Ștefan privind apărarea onoarei și demnității profesionale și alte pretenții conexe, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, cerere acceptată spre examinare în temeiul încheierii protocolare pronunțate la 18 septembrie 2023.

Argumentele participanților în cadrul dezbaterilor judiciare:

În temeiul art. 211, 213 și art. 233 CPC, **reprezentantul reclamantului, avocatul Andrei Cebotari,** a susținut cererea de chemare în judecată, solicitând admiterea integrală a acțiunii civile bazându-se pe circumstanțele de fapt și drept indicate în cererea de chemare în judecată și probele prezentate pe parcursul procesului civil.

Pârâtul Publicația Periodică „Munca Pașnică”, reprezentat de către administratorul Tulbur Ștefan (f. d. 72), a fost citat legal la sediul persoanei juridice și alte adrese cunoscute instanței, avizele de recepție a citației fiind restituite instanței cu adeverința factorului poștal „nereclamat” (a se vedea f. d. 68-69).

În acest context este întemeiat a reține că, în conformitate cu art. 183 alin. (2), (3) și (4) Cod civil al RM, stabilirea şi schimbarea sediului sînt opozabile terţilor din momentul înregistrării de stat, adresa poştală a persoanei juridice fiind cea de la sediu, **iar toate documentele şi scrisorile intrate la sediu se consideră recepţionate de către persoana juridică**.

În același timp, este întemeiat a reține faptul că, **pârâtul** Publicația Periodică „Munca Pașnică”, a fost informat în mod repetat despre examinarea cauzei civile cu expedierea în adresa sa a copiei de pe cererea de concretizare a acțiunii civile și anume, la adresa electronică utilizată de publicație, muncapasnica@yahoo.com (f. d.79-80).

Copârâtul Tulbur Ștefan, a fost citat legal la toate adresele de domiciliu cunoscute, avizele de recepție a citației fiind restituite instanței cu adeverința factorului poștal „nereclamat” (a se vedea f. d. 66).

Fiind dispusă citarea publică a copârâtului în temeiul art. 108 CPC în temeiul încheierii protocolare pronunțate la 09 august 2023, reclamantul a prezentat dovada publicării citației în Monitorul Oficial al RM Ediția 25 august 2023, cu privire la ședința de judecată desfășurată la 18 septembrie 2023, ora 14:00 (f. d. 82).

În această privință, instanța de judecată consideră întemeiat să rețină inclusiv jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Nunes Dias versys Portugalia, decizia din 10 aprilie 2003, 69829/01 şi 2672/03, respectiv concluziile Curții Europene a Drepturilor Omului, care a statuat asupra faptului că, **regulile privind citarea prin afişare publică vizează asigurarea unei bune administrări a justiţiei şi protejarea principiului securităţii juridice, cât timp prelungirea unei proceduri pentru căutarea uneia dintre părţi poate aduce atingere drepturilor fundamentale ale celeilalte părţi**. În speţă, Curtea Europeană a observat că, citarea prin afişaj public s-a realizat de abia după ce s-a încercat găsirea reclamantului. De aceea, Curtea Europeană a considerat că dreptul de acces la justiţie al acestuia, prin prisma dreptului la un proces echitabil în sensul art. 6 paragraful 1 din Convenţia pentru apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor fundamentale, nu a fost violat, iar plângerea este vădit nefondată.

În același timp, este întemeiat a reține faptul că, **pârâtul Tulbur Ștefan, care reprezintă inclusiv interesele copârâtului** Publicația Periodică „Munca Pașnică", a fost informat în mod repetat despre examinarea cauzei civile cu expedierea în adresa sa a copiei de pe cererea de concretizare a acțiunii civile și anume, la adresa de domiciliu**, corespondență recepționată de către pârât la 13 septembrie 2023,** fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la f. d. 81).

Astfel, fiind respectată procedura legală de citare a copârâților în temeiul art. 100, 102 și art. 108 CPC, ținând cont de faptul că pârâții nu au informat despre motivele neprezentării sale și nu au solicitat amânarea ședinței de judecată, în conformitate cu art. 269 – 270 CPC, s-a dispus protocolar judecarea cauzei în lipsa acestora în temeiul art. 100, 102, 205 și art. 206 alin. (3) CPC, **întru respectarea termenului rezonabil de examinare a cauzei în sensul art. 192 CPC.**

În acest sens, instanța de judecată reține că, în temeiul art. 102 alin. (4/1) CPC, participanţii la proces înştiinţaţi în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară, fiind justificat a menționa inclusiv faptul că, informația cu privire la ședințele de judecată desfășurate în prezenta cauză este publică și poate fi accesată pe portalul instanței judecătorești după cum urmează infra – www.jst.instante.justice.md.

În temeiul art. 56 alin. (1) CPC, participanţii la proces se bucură de drepturi procesuale egale şi au obligaţii procesuale egale, cu unele excepţii stabilite de lege în dependenţă de poziţia pe care o ocupă în proces. Participanţii la proces sînt obligaţi să se folosească cu bună-credinţă de drepturile lor procedurale. **În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligaţiilor procedurale, se aplică sancţiunile prevăzute de legislaţia procedurală civilă.**

În temeiul art. 113 CPC, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanţa de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

În temeiul art. 186 alin. (2) – (4) CPC, pentru clarificarea tuturor aspectelor legate de pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare, în special a celor referitoare la prezentarea probelor, judecătorul poate convoca părţile în şedinţă de pregătire. În ședința de pregătire, participanții la proces pot formula cereri și demersuri în condițiile legii.

În cadrul pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare, participanții la proces pot formula cereri de recuzare a judecătorului, a expertului, a specialistului, a interpretului și a grefierului, cereri privind completarea temeiului acțiunii, mărirea sau micșorarea cuantumului pretențiilor, completarea acțiunii cu pretenții accesorii sau compensarea valorii obiectului pierdut sau pierit, precum și cereri de renunțare totală sau parțială la acțiune, recunoaștere totală sau parțială a pretențiilor sau demersuri de conciliere, inclusiv cu ajutorul mediatorului. Formularea cererilor de recuzare la etapa dezbaterilor judiciare este posibilă doar din motive pe care participantul la proces nu le-a cunoscut și nici nu putea să le cunoască în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Participanții la proces, doar în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, pot solicita, sub sancțiunea decăderii din acest drept, încetarea procesului în temeiul art. 265 lit. a), c1), e), g) și h) sau scoaterea cererii de pe rol în temeiul art. 267 lit. a), c), e) și h).

Astfel, având în vedere lipsa nemotivată a copârâților, reieșind din natura juridică a cererii de chemare în judecată depuse, înscrisurile anexate**, termenul acordat părţilor pentru a se apăra în modul prevăzut de Legea începând cu 09 iunie 2022 inițial**, **și termenul de decădere acordat în temeiul încheierii din 29 mai 2023** deoarece reclamantul nu a invocat probe noi și nu și-a exercitat dreptul de înainta cereri în acest sens, iar copârâții nu și-a exercitat aceste drepturi în termenul rezonabil acordat, ținând cont de consecințele prevederilor art. 113 CPC, pe care părțile și le-au asumat, fiind conștiente de drepturile și obligațiile sale procedurale, **s-a dispus încheierea ședinței de pregătire a cauzei pentru judiciare, fiind desfășurate dezbaterile judiciare cu cercetarea probelor în ordinea în care au fost prezentate de părți până la deschiderea dezbaterilor judiciare** – reieșind din natura acestora, cu audierea explicațiilor în temeiul art. 213 CPC și cercetarea înscrisurilor în temeiul art. 222 CPC, cu mențiunea că, deoarece copârâții nu a dat dovadă de diligență și bună-credință în proces prin prezentarea în ședință de judecată în termenul stabilit, prin efectul neprezentării părții pârâte la judecarea cauzei în fond, în temeiul art. 113, art. 117, 119 CPC, **i**nstanța de judecată a examinat cauza în fond în procedură generală în ședință publică desfășurată la 19 septembrie 2023.

II. Motivarea întocmită în conformitate cu art. 241 alin. (2) și (5) CPC:

Aprecierea instanței de judecată: Examinând circumstanțele de fapt și drept invocate la depunerea cererii de chemare în judecată, respectând limitele judecării cauzei civile, prin prisma înscrisurilor pertinente și concludente administrate și cercetate în proces, audiind explicațiile participanților la proces, instanța de judecată ajunge la concluzia că este legal și întemeiat a admite parțial acțiunea civilă înaintată, luând în consideraţie circumstanțele de fapt și drept și concluziile statuate **infra.**

În drept, sub aspect procedural, instanța de judecată reține că, în temeiul art. 7 alin. (1) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, instanţa judecătorească intentează procesul civil la cererea persoanei care revendică apărarea unui drept al său încălcat sau contestat, libertăţii ori a unui interes legitim.

În temeiul art. 59 alin. (1) din Codul de procedură civilă, **parte în proces (reclamant sau pîrît) poate fi orice persoană fizică sau juridică prezumată, la momentul intentării procesului, ca subiect al raportului material litigios.**

În temeiul art. 117 alin. (1) CPC, probe în cauze civile sînt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei. În temeiul art. 117 alin. (2) și (3) CPC, în calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicaţiile părţilor şi ale altor persoane interesate în soluţionarea cauzei, din depoziţiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experţilor. Probele obţinute cu încălcarea legii nu au putere de probaţiune şi nu pot fi puse de instanţă în temeiul hotărîrii.

În temeiul art. 118 alin. (1) CPC, reieșind din caracterul procedurii generale de examinare a acțiunii, în condițiile în care între părți există un litigiu de drept, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În temeiul art. 130 alin. (1) – (5) CPC, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanţa judecătorească este obligată să reflecte în hotărîre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe şi respingerea altor probe, precum şi argumentarea preferinţei unor probe faţă de altele. Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanţa constată prin cercetare şi comparare cu alte probe că datele pe care le conţine corespund realităţii.

În fapt, analizând și apreciind înscrisurile administrate și cercetate nemijlocit în ședința de judecată, admisibile, pertinente și concludente pentru judecarea completă și obiectivă a cauzei prin prisma prevederilor **art. art. 117 – 122 și art. 130 CPC**, instanța de judecată **constată următoarele circumstanțe de fapt:** în data de 21 aprilie 2022 (joi) în ediţia cu nr.5 al Publicaţiei Periodice „Munca Paşnică” a fost publicat la pagina nr.4 al Publicației Periodice „Munca Pașnică” un articol denumit „Cimitire Părăsite”, semnat de către Vasile Tudose, corespondent special. Articolul nominalizat are două imagini grafice, în primul, din partea de sus fiind reprezentată Chiriac Liudmila într-o ipostază caricaturizată, pe fonul unei cruci funerare din cimitir, fiind expusă într-o ipostază jenantă ce îi lezează demnitatea.

Analizând conținutul informației publicate de PP „Munca Pașnică”, se constată că, în adresa Liudmilei Chiriac au fost publicate mai multe informații defăimătoare, false, judecăţi de valoare fără substrat factologic, informaţii despre viaţa familială a acesteia și anume: -Ba mai mult situaţia a devenit si mai

dezastruoasă după ce responsabilă de ele (cimitirele) a devenit Chiriac Liudmila, un cinovnic al gospodăriei comunale Străşeni"; - "Da aceasta puţin ce o deranjează pe Liudmila Chiriac. Nu scapă din vedere însă, comercializarea bronurilor viitoarelor morminte. Spune lumea că ele costă bani bunisori, dar unde se duc ştie numai doamna Chiriac. Ştim din start replica Liudmilei Chiriac: Nu-s parale"; -"Lipseşte doar spirit gospodăresc, de conducere, calităţi ce doamna Liudmila Chiriac nu le are. Se apropie paștele Blajinelor, și neapărat unul din cimitire va fi vizitat și de Liudmila Chiriac. Credeţi că va roşi cînd se va pomeni aici...? " ; -"Apropo în prezent se duce lupta pentru funcţia de director a gospodăriei comunale, unde candidează și d. Chiriac. Se îngrozesc chiar și unii consilieri: Chiar de devine cap a acestei instituţii, apoi e greu de imaginat în ce stare se va pomeni oraşul nostru"; - Mai spun lucrătorii gospodăriei comunale, că Liudmila Chiriac, mai deţine o funcţie (secretă) reeltor. Cumpără și vinde obiecte imobiliare. E cu mult mai bănos ca nişte cimitir" **(a se vedea f. d. 11).**

În adresa Redacţiei a Publicaţiei Periodice Ziarul „Munca Paşnică" la data de 27.04.2022 a fost exediată cerere prealabilă, care la data de 17.05.2022 a fost restituită cu aviz cu menţiunea „Plecat", iar fiind expediată inclusiv la adresa electronică a Publicaţiei Periodice Ziarul "Munca Paşnică", la data de 12.05.2022 Publicaţia Periodică Ziarul „Munca Paşnică" a refuzat soluționarea litigiului pe cale amiabilă **(a se vedea f. d. 13-18)**, fapte care confirmă respectarea procedurii prealabile în temeiul art. 15 și 16 din Legea nr.64 din 23.04.2010 privind libertatea de experimare.

În drept, sub aspect material general, în temeiul art. 9 alin. (1) și (2) din Codul civil în redacția Legii în vigoare începând cu 01 martie 2019, republicat în Monitorul Oficial nr.66-75 din 01.03.2019 art.132 (în continuare "Cod civil), **drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care,** deşi nu sînt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile.

În acest sens, drepturile şi obligaţiile civile apar: a) din contracte şi din alte acte juridice; b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariţiei drepturilor şi obligaţiilor civile; c) din hotărîre judecătorească în care sînt stabilite drepturi şi obligaţii; d) în urma creării şi dobîndirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege; e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală; f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane; g) în urma îmbogăţirii fără justă cauză; h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legea leagă apariţia unor efecte juridice în materie civilă.

În temeiul art. 19 alin. (1) și (3) Cod civil al RM, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. **Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic).**

În drept, cu titlu de normă materială specială, în conformitate cu art.2 al Legii nr.64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare, **prin defăimare** se înţelege - răspîndire a informaţiei false care lezează onoarea, demnitatea şi/sau

reputaţia profesională a persoanei, prin **răspîndire a informaţiei** se înţelege - procesul de transmitere a informaţiei către alte persoane (cel puţin către o persoană, exceptînd persoana lezată); prin **Informaţie** se înţelege - orice expunere de fapt, opinie sau idee sub formă de text, sunet şi/sau imagine; **prin judecată de valoare** se înţelege - opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea faţă de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit; **prin judecată de valoare fără substrat factologic suficient se înţelege – "judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată pînă la falsitate".**

În temeiul art. 3 alin. (1) – (4) Legea privind libertatea de exprimare, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi şi de a comunica fapte şi idei. Libertatea de exprimare protejează atît conţinutul, cît şi forma informaţiei exprimate, inclusiv a informaţiei care ofensează, şochează sau deranjează.

Exercitarea libertăţii de exprimare poate fi supusă unor restrîngeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea naţională, integritatea teritorială sau siguranţa publică, pentru a apăra ordinea şi a preveni infracţiunile, **pentru a proteja sănătatea şi morala, reputaţia sau drepturile altora**, pentru a împiedica divulgarea de informaţii confidenţiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparţialitatea puterii judecătoreşti.

Restrîngerea libertăţii de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut la alin. (3) şi doar în cazul în care restrîngerea este proporţională cu situaţia care a determinat-o, respectîndu-se echilibrul just dintre interesul **protejat şi libertatea de exprimare, precum şi libertatea publicului de a fi informat.**

În temeiul art. 7 alin. (1) din Legea citată supra, **orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnităţii şi reputaţiei sale profesionale lezate prin răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie.**

În temeiul art. 7 alin. (2) din Legea citată supra, persoana lezată prin răspîndirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informaţia cumulează următoarele condiţii**: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informaţie.**

În temeiul art. 7 alin. (3) din Legea citată supra, persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (2) poate solicita rectificarea sau dezminţirea informaţiei, precum şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat.

În temeiul art. 7 alin. (4) și (5) din Legea citată supra, persoana lezată prin răspîndirea unor judecăţi de valoare poate fi restabilită în drepturi dacă judecăţile de valoare cumulează următoarele condiţii: a) nu se bazează pe un substrat factologic suficient; b) au un caracter defăimător; c) permit identificarea persoanei vizate de informaţie. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (4) poate solicita rectificarea sau dezminţirea informaţiei, sau publicarea unei replici, **precum şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat.**

În temeiul art. 7 alin. (8) din Legea citată supra, nimeni nu poate fi tras la răspundere pentru stilul umoristic şi satiric dacă prin folosirea acestuia nu se induce în eroare publicul în privinţa faptelor – circumstanțe care nu au fost invocate și

constatate în prezentul proces, iar, reieșind din conținutul informației publicate, având în vedere expresiile utilizate și contextul în care sunt publicate informațiile în raport cu informația care rezultă din imaginile fotografice publicate, instanța de judecată conchide asupra faptului că se exclude ipoteza utilizării stilului umoristic și satiric.

În conformitate cu art.10 al Convenţiei Europene a Drepturilor Omului, **Convenția nu garantează o libertate de exprimare nelimitată** chiar şi în ceea ce priveşte relatările presei cu privire la interes public deosebit. Exercitarea acestei libertăţi presupune obligaţii şi responsabilităţi, care, conform par.2 al art.10 din Convenţie, se aplică presei. **Aceste obligaţii şi responsabilităţi pot avea însemnătate cînd există o întrebare cu privire la atacul asupra reputaţiei unor persoane private şi subminarea drepturilor altor persoane** (Hotărîrea CEDO din 27.03.1996 pe cauza Godwin c. United and Kingdom).

În conformitate cu art.34 alin.(4) din Constituţia RM, mijloacele de informare în masă, publice sau private, sînt obligate să asigure informarea corectă a opinie i publice. Totodată, art.5 alin.(l) din Legea cu privire la libertatea de exprimare garantează independenţa editorială a mass-mediei publice sau private şi interzice cenzura în cadrul acestora. Aliniatul (3) al acestui articol interzice crearea de autorităţi publice pentru controlul prealabil al informaţiei care urmează a fi răspândită de mass-media. **El nu interzice însă crearea în cadrul mass-media a unităţilor responsabile pentru respectarea eticii şi tehnicii jurnalistice.**

Nu va constitui cenzură obligaţia impusă prin hotărîre judecătorească de a răspîndi o informaţie (ex. publicarea unei dezminţiri), cît şi interdicţia impusă în temeiul art,22 alin.(3) lit.a) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, şi nici obligaţia impusă prin lege de a răspîndi o anumită informaţie (ex. difuzarea anunţurilor prevăzute de art.17 al Codului audiovizualului).

Astfel, analizând conținutul informației publicate de PP „Munca Paşnică", se constată că, de către Publicaţia Periodică Ziarul „Munca Paşnică" au fost făcute mai multe afirmaţii defăimătoare, false, ce nu corespund realităţii ce au avut drept scop intimidarea şi defăimarea Liudmilei Chiriac, fără a aduce probe sau cu utilizarea unor tehnici jurnalistice ce nu ar leza demnitatea umană şi profesională a persoanei, având în vedere că, de fapt și de drept, Chiriac Liudmila în prezent deţine funcţia de vice-manager şef, şef al sectorului salubrizare în cadrul Gospodăriei Comunale Străşeni, începând cu anul 2021 fiind implicată în la implementarea proiectului de extindere a colectării separate a deşeurilor în cadrul companiei "Moldova reciclează deşeuri", contribuind la adoptarea strategiei locale de gestionare a deşeurilor în mun. Străşeni **(a se vedea f. d. 12).**

Prin prisma art. 7 alin. (2) din Legea citată supra, deoarece informația publicată este falsă, defăimătoare și permite identificarea persoanei vizate de informaţie, fapte care rezultă nemijlocit din textul și imaginile publicate care coroborează cu datele de identificare a reclamantului în baza buletinului de identitate (f. d. 25), se constată că Liudmila Chiriac, fiind lezată prin răspîndirea unor relatări cu privire la fapte, este îndreptățită să fie restabilită în drepturi

În același timp, se constată că judecăţile de valoare utilizate de publicația periodică nu se bazează pe un substrat factologic suficient, au un caracter defăimător și permit identificarea persoanei vizate de informaţie, respectiv, prin

prisma art. 7 alin. (4) și (5) din Legea citată supra, Chiriac Liudmila are dreptul să fie restabilită în drepturi prin dezminţirea informaţiei **şi repararea prejudiciului moral cauzat.**

Prin prisma art. 26 alin. (1)-(2) din Legea citată supra, orice persoană este în drept să ceară în instanţa de judecată dezminţirea relatărilor false şi defăimătoare cu privire la fapte. În cazul în care instanţa de judecată va stabili că acţiunea cu privire la răspîndirea informaţiei false şi defăimătoare este întemeiată, iar reclamantul solicită publicarea unei dezminţiri, instanţa va dispune dezminţirea relatărilor false şi defăimătoare, indicînd în dispozitivul hotărîrii textul dezminţirii.

În ceea ce privește pretențiile reclamantului privind repararea prejudiciului moral în sumă de 100000 lei, în drept, instanța de judecată reține că, în temeiul 29 alin. (1) din Legea privind libertatea de exprimare, instanţa de judecată va acorda o compensaţie de natură să aducă satisfacţie persoanei lezate.

Astfel, la stabilirea cuantumului compensaţiei pentru prejudiciul moral, acordată persoanei fizice, instanţa de judecată va lua în consideraţie caracterul şi gravitatea suferinţelor fizice şi psihice cauzate reclamantului, caracterul informaţiei răspîndite, gradul de răspîndire a informaţiei, personalitatea reclamantului, reputaţia pîrîtului, gradul de vinovăţie a pîrîtului, consecinţele răspîndirii informaţiei defăimătoare, starea materială a reclamantului şi cea a pîrîtului, publicarea rectificării, dezminţirii sau acordarea dreptului la replică pînă la depunerea cererii de chemare în judecată şi alte circumstanţe importante pentru examinarea cauzei.

În temeiul art. 29 alin. (5) din Legea citată supra, compensarea prejudiciilor morale cauzate de mass-media prin răspîndirea unor informaţii de interes public care s-au dovedit a fi false sau fără un substrat factologic suficient se efectuează doar în cazul în care mass-media a acţionat cu rea-credinţă sau cu încălcarea altor obligaţii profesionale – **în acest context instanța de judecată constată că, PP „Munca Pașnică” a demonstrat rea-credință în raport cu Chiriac Liudmila**, **în contextul în care nu a verificat caracterul informației publicate, a publicat informație care permite identificarea persoanei vizate de informaţie, utilizând expresii defăimătoare în adresa Liudmilei Chiriac**, nerespectând principiul exercitării dreptului la libera exprimare pe criterii de echilibru între asigurarea dreptului la libera exprimare şi apărarea onoarei, demnităţii, reputaţiei profesionale şi vieţii private şi de familie ale persoanei.

Astfel, prin publicarea informației false și defăimătoare, reputaţia profesională a reclamantei a avut de suferit, aceasta fiind aleasă în urma alegerilor locale generale din 20.10.2019 în funcţia de consilier municipal Străşeni pe lista Blocului electoral „ACUM Platforma DA şi PAS" și care, reieșind din conținutul referinţei nr.216 din 28.04.2022 eliberată de către Primarul mun. Străşeni, Valentina Casian, realizează competent şi conştiincios atribuţiile de consilier şi secretar al comisiei consultative de specialitate economico – financiară, în exercitarea atribuţiilor de ales local manifestă spirit de iniţiativă, relaţii de colaborare cu funcţionarii primăriei, consilierii municipali, instituţiile publice locale, este o persoană cu înaltă responsabilitate şi devotament, corectă, onestă, de o înaltă probitate.

În același context, se constată că reclamantul Chiriac Liudmila este agajată a Instituţiei Publice Gimnaziul „Mihai Viteazul” din mun. Străşeni în funcţie

de profesor de biologie, unde este caracterizată doar pozitiv, bucurându-se de stimă şi respect atât în colectivul profesoral, cât şi printre elevi (f. d. 19-23).

Astfel, în conformitate cu art. 7 și art. 29 din Legea privind libertatea de exprimare, luând în în consideraţie caracterul şi gravitatea suferinţelor psihice cauzate reclamantului, caracterul informaţiei răspîndite, gradul de răspîndire a informaţiei, personalitatea reclamantului, reputaţia pîrîtului, gradul de vinovăţie a pîrîtului, consecinţele răspîndirii informaţiei defăimătoare, starea materială a reclamantului şi cea a pîrîtului, refuzul pârâtului de a publica dezmințirea publicarea pînă la depunerea cererii de chemare în judecată, instanța de judecată ajunge la concluzia că este legal și întemeiat să încaseze din Publicaţiei Periodice „Munca Paşnică” în beneficiul Liudmilei Chiriac suma de 4000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest pretențiile reclamantului privind repararea prejudiciului moral fiind pasibile de respins ca vădit disproporționate circumstanțelor de fapt și drept constatate.

În ceea ce privește pretențiile reclamantului înaintate inclusiv împotriva lui Tulbur Ștefan, instanța de judecată consideră că acestea sunt pasibile de a fi respinse, or, în temeiul art. 20 alin. (2) din Legea privind libertatea de exprimare, **pîrît în cauzele cu privire la defăimare poate fi persoana care a răspîndit informaţia, autorul informaţiei** şi, după caz, persoana de la care a fost preluată informaţia.

Astfel, ținând cont de circumstanțele de fapt constatate supra, deoarece Tulbur Ștefan nu este nemijlocit subiectul de drept care a răspîndit informaţia, iar de către reclamant nu au fost prezentate probe pertinente și concludente că acesta este autorul informaţiei sau persoana de la care a fost preluată informaţia, instanța de judecată ajunge la concluzia să respingă acțiunea civilă în partea în care este depusă împotriva lui Tulbur Ștefan.

În același timp, este de reținut faptul că, contrar prevederilor art**. 118 alin. (1) CPC și art. 24 alin. (2) din Legea privind libertatea de exprimare**, în termenul rezonabil acordat, fiind conștienți de circumstanțele de fapt și drept invocate și probele prezentate de reclamant în apărarea sa, pârâții nu au dovedit că: a) informaţia nu este defăimătoare şi/sau nu îl vizează pe reclamant; b) informaţia constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient; c) la momentul răspîndirii informaţiei, deşi a luat toate măsurile de diligenţă, nu putea şti că prin acţiunile sale contribuie la răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient; și că d) informaţia răspîndită este de interes public, **respectiv nu au prezentat probe pertinente și concludente care să combată circumstanțele de fapt constatate în baza probelor pertinente și concludente prezentate de către reclamant, deși au dispus de un termen mai mult decât rezonabil pentru a se apăra pe principii de egalitate și contradictorialitate în proces.**

Astfel, instanța de judecată statuează că, în condițiile în care copârâții nu au prezentat contraprobe pertinente și concludente în apărarea sa în termenul rezonabil acordat până la și pe parcursul judecării cauzei în fond, cauza civilă a fost examinată în baza înscrisurilor prezentate de reclamant și pârât și respectiv, sunt aplicabile prevederile art. 123 alin. (6) CPC, în temeiul cărora, faptele invocate de

una din părţi nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat, cu deosebire că argumentele reclamantului coroborează și se confirmă prin probele pertinente și concludente cercetate supra.

În temeiul art.27 alin. (1), (2) CPC, participanţii la proces, în primul rînd părţile, au posibilitatea de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecăţii, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurae de apărare. În acest sens, este întemeiat a reține inclusiv concluziile Curţii Europene a drepturilor omului în cauza Van Harn versus Germany, nr.7557/03, pronunțată la 11 septembrie 2007, în care Curtea a reiterat că, ţine de obligaţia părţilor de a lua măsurile necesare privind protecţia drepturilor sale de acces la justiție și, prin urmare, având în vedere interesul material și procesual al pârâților la examinarea acțiunii civile înaintate împotriva sa, aceștia urmează să întreprindă măsurile necesare întru apărarea sa cu respectarea condițiilor și în termenul prevăzut de Lege.

În concluzie, ținând cont de circumstanțele constatate și normele de drept aplicabile, **având în vedere caracterul fals şi defăimător al informaţiei publicate** la data de 21 aprilie 2022 în articolul denumit „Cimitire Părăsite” în Ediţia nr.5 a Publicaţiei Periodice „Munca Paşnică” la pagina nr.4 a Publicaţiei, **bazate pe lipsa unui echilibru între asigurarea dreptului la libera exprimare şi apărarea onoarei, demnităţii, reputaţiei profesionale şi vieţii private şi de familie ale persoanei,** instanța de judecată ajunge la concluzia că este legal și întemeiat să **admită parțial cererea de chemare în judecată, să** constate ca fiind **false şi defăimătoare** informaţia publicată la data de 21 aprilie 2022 în articolul denumit „Cimitire Părăsite” în Ediţia nr.5 a Publicaţiei Periodice „Munca Paşnică” la pagina nr.4 a Publicaţiei.

Să oblige Publicația Periodică „Munca Paşnică” să dezmintă informaţia publicată la data de 21 aprilie 2022 în articolul denumit „Cimitire Părăsite” în Ediţia nr. 5 a Publicaţiei Periodice „Munca Paşnică” la pagina nr.4 a Publicaţiei, **prin publicarea în Publicația Periodică „Munca Paşnică”, cu aceleaşi caractere ca şi informaţia dezminţită, a textului dezmințirii cu următorul conţinut:**

„Publicația Periodică „Munca Paşnică” dezminte afirmaţia precum că „situaţia din cimitirele din Străşeni a devenit dezastruoasă după ce responsabilă de ele a devenit Chiriac Liudmila” – fiind o afirmaţie falsă şi făcută fără substrat factologic.”

„Publicația Periodică „Munca Paşnică” dezminte afirmaţia precum că „Liudmila Chiriac efectuează comercializarea „bronurilor” viitoarelor morminte”, fiind o afirmaţie falsă şi făcută fără substrat factologic.

„Publicația Periodică „Munca Paşnică” dezminte afirmaţia precum că „Liudmila Chiriac mai deţine o funcţie (secretă) de reeltor”, fiind o afirmaţie falsă şi făcută fără substrat factologic.”

„Publicația Periodică „Munca Paşnică” își cere scuze de la Liudmila Chiriac pentru informaţiile false, defăimătoare, judecăţile de valoare fără substrat factologic, informaţii despre viaţa familială şi familie precum şi poza caricaturizată a Liudmilei Chiriac, publicate la pagina nr.4 a Ediţiei nr. 4 din 21.04.2022 a Publicaţiei Periodice „Munca Paşnică”, cu încasarea din contul Publicaţiei Periodice „Munca Paşnică”, IDNO *****, în beneficiul Liudmilei Chiriac, IDNP

2001002325621, domiciliate în or. Strășeni, str. Grigore Ureche nr. 34, a sumei de 4000 lei cu titlu de prejudiciu moral, **în rest acțiunea civilă urmând să fie respinsă ca neîntemeiată.**

Compensarea cheltuielilor de judecată: În temeiul art. 82 Cod de procedură civilă al RM, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.

În drept, în temeiul art. 82 Cod de procedură civilă al RM, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.

În temeiul art.94 alin.(1) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, **la cererea părţii** care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

În temeiul art. 19 alin. (1) și (2) din Legea nr. 64 din 23-04-2010 cu privire la libertatea de exprimare, pentru cererea de chemare în judecată în care se solicită dezminţirea, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor **se achită o taxă de stat în mărime de 5 unităţi convenţionale.**

Pentru pretenţiile cu privire la repararea prejudiciului moral şi material cauzat prin defăimare se achită o taxă de stat în mărimea prevăzută **la art. 3 pct. 1) lit. a) din Legea taxei de stat.**

Astfel, cu privire la cerințele reclamantului privind compensarea cheltuielilor de judecată, având în vedere faptul că reclamantul a demonstrat cheltuielile suportate cu titlu de taxă de stat, confirmate prin ordinul de încasare a numerarului din 01 iunie 2022 (f. d. 10), reieșind din faptul că acțiunea civilă a fost admisă parțial, instanța de judecată ajunge la concluzia să încaseze din contul pârâtului PP „Munca Pașnică” în beneficiul reclamantului suma de 350 lei cu titlu de taxă de stat proporțional valorii pretențiilor admise în conformitate cu art. 82 și art. 94 Cod de procedură civilă al RM.

În ceea ce privește cererea reprezentantului reclamantului, avocatul Cebotari Andrei, privind compensarea cheltuielilor de judecată compuse din cheltuielile de asistență juridică în mărime de 8000 lei achitate de către beneficiarul de asistență juridică, în drept, instanța de judecată reține că, în temeiul art. 96 alin. (1) şi (l/1) CPC, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin. (1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

În acest context, instanța reține inclusiv jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului în cauzele Boicenco vs. Republica Moldova şi SRL „Oferta Plus” versus Republica Moldova, în care Curtea a considerat că este echitabil să ramburseze societăţilor reclamante cheltuielile pentru asistenţa juridică, notînd caracterul real, necesar şi rezonabil al sumelor solicitate prin raportare la complexitatea cauzei şi aportul considerabil al avocaţilor.

În acest sens, se atestă că, în prezentul proces, reclamantul a beneficiat de asistența juridică inclusiv a avocatului Cebotari Andrei, care a reprezentat drepturile

și interesele sale legitime în ședința de judecată, fapt ce se confirmă prin mandatul MA nr. 1601815 din 27 aprilie 2022 și bonul de plată YL nr. 170023 din 01.06.2022 (a se vedea f. d. 9, 27).

Astfel, ținând cont de natura juridică a cauzei civile, volumul și complexitatea acțiunilor întreprinse de către avocat în apărarea reclamantului, numărul ședințelor de judecată desfășurate, acțiunile necesare a fi efectuate inclusiv în vederea stabilirii identității copârâților, instanța de judecată ajunge la concluzia că este echitabil să încaseze din contul pârâtului în beneficiul reclamantului suma de 8000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică reale, necesare și rezonabile în temeiul art. 96 Cod de procedură civilă al RM.

Executarea hotărârii judecătorești: În conformitate cu prevederile art. 254 și art. 255 CPC, reieșind din natura dispozițiilor instanței la pronunțarea hotărârii, prezenta hotărâre judecătorească se execută, în modul stabilit de lege, după ce rămîne definitivă.

Dispozitivul întocmit în conformitate cu art. 241 alin. (2) și (6) CPC:

În conformitate cu prevederile art. art. 90, 94 CPC, art. 236, art. art. 238 – 241 CPC, **în urma deliberării,** –

H o t ă r ă ș t e:

A **admite parțial acțiunea** civilă.

Se constată ca fiind **false şi defăimătoare** informaţia publicată la data de 21 aprilie 2022 în articolul denumit „Cimitire Părăsite” în Ediţia nr.5 a Publicaţiei Periodice „Munca Paşnică” la pagina nr.4 a Publicaţiei.

Se obligă Publicația Periodică „Munca Paşnică” să dezmintă informaţia publicată la data de 21 aprilie 2022 în articolul denumit „Cimitire Părăsite” în Ediţia nr. 5 a Publicaţiei Periodice „Munca Paşnică” la pagina nr.4 a Publicaţiei, **prin publicarea în Publicația Periodică „Munca Paşnică”, cu aceleaşi caractere ca şi informaţia dezminţită, a textului dezminţirii cu următorul conţinut:**

„Publicația Periodică „Munca Paşnică” dezminte afirmaţia precum că „situaţia din cimitirele din Străşeni a devenit dezastruoasă după ce responsabilă de ele a devenit Chiriac Liudmila” – fiind o afirmaţie falsă şi făcută fără substrat factologic.”

„Publicația Periodică „Munca Paşnică” dezminte afirmaţia precum că „Liudmila Chiriac efectuează comercializarea „bronurilor” viitoarelor morminte”, fiind o afirmaţie falsă şi făcută fără substrat factologic.

„Publicația Periodică „Munca Paşnică” dezminte afirmaţia precum că „Liudmila Chiriac mai deţine o funcţie (secretă) de reeltor”, fiind o afirmaţie falsă şi făcută fără substrat factologic.”

„Publicația Periodică „Munca Paşnică” îşi cere scuze de la Liudmila Chiriac pentru informaţiile false, defăimătoare, judecăţile de valoare fără substrat factologic, informaţii despre viaţa familială şi familie precum şi poza caricaturizată a Liudmilei Chiriac, publicate la pagina nr.4 a Ediţiei nr. 4 din 21.04.2022 a Publicaţiei Periodice „Munca Paşnică”.

Se încasează din contul Publicaţiei Periodice „Munca Paşnică”, IDNO *****, în beneficiul Liudmilei Chiriac, IDNP *****

Suma de 4000 lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 8000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și suma de 350 lei cu titlu de taxă de stat proporțional valorii pretențiilor admise, **iar în total suma de 12350 (douăsprezece mii trei sute cincizeci) lei, în rest acțiunea se respinge ca neîntemeiată.**

Dispozitivul hotărârii judecătorești se publică pe pagina web a instanţei judecătoreşti https://jst.instante.justice.md/ şi se comunică participanților la proces la adresa cunoscută instanței.

Se explică că, în temeiul art. 236 alin. (5) CPC, instanța de judecată întocmește hotărârea integral: a) la cererea scrisă a participanților la proces, depusă în termen de 30 de zile de la emiterea dispozitivului hotărârii (termen de decădere); b) dacă participanţii la proces, în termen de 30 de zile de la emiterea dispozitivului hotărârii, depun cerere de apel; *sau* c) la cererea participanților la proces, dacă hotărârea judecătorească urmează să fie recunoscută şi executată pe teritoriul altui stat. În cazurile respective, hotărîrea integrală se întocmește în termen de 45 de zile lucrătoare de la data solicitării, atacării sau pronunțării dispozitivului hotărîrii, după caz.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 de zile calculate de la data pronunțării dispozitivului, prin intermediul Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași.

Președintele ședinței, judecător – Elena Bolocan

Prezentul act judecătoresc este public și poate fi accesat pe pagina web a instanței www.jst.instante.justice.md.